

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 7. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ
ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Освітня програма:	Початкова освіта
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Спеціальність:	013 Початкова освіта
Галузь знань:	01 Освіта / Педагогіка

Робоча програма дисципліни «Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі» для здобувачів освітньої програми «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

Розробник: к. пед. н., доц., доцент кафедри теорії та методик початкової освіти Хом'як О. А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методик початкової освіти
Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри проф. Красовська О.О.

Маша (Красовська О.О.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

Гарант освітньої програми проф. Красовська О.О.

Маша (Красовська О.О.)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова СМ (Сойко І.М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова компонента	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Змістових модулів – 1	Освітня програма «Початкова освіта»	10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Лабораторні	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення освітньої компоненти є підготовка майбутніх учителів початкової школи до організації та реалізації професійної діяльності в інклюзивному класі з урахуванням загальнолюдських цінностей та норм педагогічної етики.

Завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- розширення загальнокультурного кругозору студентів;
- надання можливості творчого використання передового соціально-педагогічного зарубіжного досвіду;
- застереження від некритичного сприймання сучасних хибних теорій щодо впровадження системи інклюзивної освіти в загальноосвітній простір України;
- озброєння майбутніх професіоналів у боротьбі з помилками при впровадженні системи інклюзивного навчання;
- допомога у розв'язанні сучасних соціально-педагогічних проблем у роботі з різними категоріями дітей, що навчаються в інклюзивному середовищі.

Під час лекційних практичних та лабораторних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти у початковій школі» здобувачі другого освітнього рівня (магістерського), майбутні учителі початкової школи, відповідно до освітньо-професійної програми, *набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальні компетентності).*

Загальні компетентності :

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності :

СК 5. Здатність до педагогічного партнерства, наставництва, до організації інклюзивного навчання здобувачів початкової освіти.

СК 10. Здатність до усвідомлення пріоритету загальнолюдських гуманістичних цінностей, норм професійної етики педагога, формування навичок толерантної недискримінаційної взаємодії та виховання дітей молодшого шкільного віку у дусі миру й взаєморозуміння.

СК 12. Здатність до розуміння та вибору оптимальних авторських та альтернативних програм Рівненщини, інноваційних технологій, методичних систем для роботи в умовах середовища початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Програмні результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання:

ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу.

ПРН 10. Усвідомлювати пріоритет загальнолюдських гуманістичних цінностей, реалізовувати в педагогічній діяльності норми професійної етики педагога, формувати навички толерантної недискримінаційної взаємодії та виховувати дітей молодшого шкільного віку у дусі миру й взаєморозуміння.

ПРН 12. Працювати в умовах середовища початкових класів закладу загальної середньої освіти свідомо обираючи та використовуючи оптимальні авторські програми Рівненщини, інноваційні технології, методичні системи початкової освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами. Організація інклюзивного навчання учнів початкової школи з ООП: визначення рівнів підтримки в освітньому процесі. Класифікація порушень дітей молодшого шкільного віку з особливостями психофізичного розвитку за нозологіями. Загальні принципи здійснення адаптацій і модифікацій освітнього процесу в початковій школі. Зміст, розробка та впровадження індивідуальної програми розвитку для молодших школярів, які потребують додаткової освітньої підтримки. Технологія формулювання актуальних цілей за принципами цілепокладання SMART. Застосування технології командної взаємодії у побудові персональної освітньої траєкторії для учнів з ООП в початковій школі, та забезпеченні толерантного недискримінаційного інклюзивного середовища.

Література: основна (1-4, 9-12, 16, 24, 28, 30-37, 39-41, 43, 46), допоміжна (3, 4, 6, 7, 10-13)

Тема 2. Технології навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі. Педагогічна технологія. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: особистісно-орієнтоване навчання, теорія множинного інтелекту (Г. Гарднера), диференційоване викладання, традиційне інтенсивне навчання, кооперативне навчання, когнітивне навчання, проблемне навчання, проєктне навчання. Технології спільного викладання в інклюзивному класі початкової школи. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів молодших школярів з ООП. Технології

адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні матеріалів і ресурсів, адаптації на рівні методів навчання, адаптації на рівні оцінки. Авторські технології навчання і розвитку молодших школярів з ООП М. Монтесорі, Р. Штайнера, С. Френе.

Література: основна (5-8, 11, 15, 19-23, 27-42, 45), допоміжна (14, 20, 23, 24)

Тема 3. Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП. Функції оцінювання результатів навчання молодших школярів. Об'єкти оцінювання в інклюзивному класі. Методи і прийоми оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП. Організаційні форми оцінювання навчальних результатів молодших школярів з ООП. Дидактичні принципи оцінювання результатів навчання учнів з ООП. Формувальне оцінювання в початковій школі. Портфоліо як інструмент оцінювання молодших школярів з ООП.

Література: основна (1, 4, 6, 17, 27, 44, 45), допоміжна (8, 9, 22)

Тема 4. Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (з порушеннями мовлення та слуху, ЗПР, ППР). Особливості організації інклюзивного навчання здобувачів початкової освіти з порушеннями мовлення і слухової функції в умовах ЗЗСО. Рекомендації педагогам і батькам щодо організації інклюзивної освіти для учнів молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення та слуху. Особливості організації та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії молодших школярів із затримкою психічного розвитку в середовищі початкової школи. Індивідуалізація та диференціація навчання учнів з ЗПР, порушеннями фізичного та інтелектуального розвитку.

Література: основна (13, 18, 21, 25, 29, 38, 47), допоміжна (1, 2, 5, 15, 16, 19, 21).

Тема 5. Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (СДУГ, РАС). Організація інклюзивного середовища для дітей з гіперактивністю та дефіцитом уваги в умовах інклюзивного класу початкової школи. Успішна освіта для дітей з раннім дитячим аутизмом в умовах інклюзивного класу початкової школи. Технології взаємодії фахівців команди супроводу учнів з розладом аутистичного спектру в умовах інклюзивного середовища ЗЗСО. Підготовка освітнього середовища до навчання молодших школярів з аутизмом. Підготовка дитини з РДА до навчання в школі. Місце поопераційних карт у розвитку і організації навчання дитини з аутизмом.

Література: основна (13, 18, 21, 25, 26, 29, 38, 48), допоміжна (1, 2, 15, 16, 17, 18, 21).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
л		п	лаб	с.р.	л		п	лаб	с.р.	
1	2	3	4	5		8	9	10	11	13
Тема 1. Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.	16	2	2	2	10	14	2	2		10
Тема 2. Технології навчання молодших школярів в інклюзивному	16	2	2	2	10	18	2	2		14

освітньому середовищі.										
Тема 3. Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП.	16	2	2	2	10	14				14
Тема 4. Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (з порушеннями мовлення та слуху, ЗПР, ППР).	21	2	2	2	15	22			2	20
Тема 5. Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (СДУГ, РАС).	21	2	2	2	15	22			2	20
Усього годин	90	10	10	10	60	90	4	4	4	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.	2/2
2	Технології навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі.	2/2
3	Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП.	2/
4	Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (з порушеннями мовлення та слуху, ЗПР, ППР).	2/
5	Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (СДУГ, РАС).	2/
	Разом	10/4

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.	2/
2	Технології навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі.	2/
3	Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП.	2/
4	Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (з порушенням мовлення та слуху, ЗПР, ППР).	2/2

5	Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (СДУГ, РАС).	2/2
	Разом	10/4

6. Самостійна робота

№	Тема	Завдання	К-сть годин
1	Тема 1. Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.	<p>1. Використовуючи матеріал навчального посібника з бібліотечного фонду (Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.), підготуйте ментальну карту на тему: «Система управління інклюзивною освітою». Правове забезпечення інклюзивної освіти в Україні</p> <p>2. Заповніть діаграму Венна: «Обов'язки вчителя, обов'язки асистента вчителя та їх спільна діяльність».</p> <p>3. Опишіть етапи організації роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в середовищі ЗЗСО.</p> <p>4. Функції координатора з роботи з дітьми з особливими освітніми потребами та асистента вчителя в інклюзивному навчанні.</p> <p>5. Підготуйте пам'ятку для вчителя інклюзивного класу ЗЗСО про важливість організації власної педагогічної діяльності на принципах толерантності на недискримінаційності.</p>	10/10
2	Тема 2. Технології навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі.	<p>1. Підберіть 5 вправ до технології кооперативного навчання, які учитель початкових класів може застосовувати на різних етапах уроку, відповідно до типів інтелекту молодших школярів з ООП та сфер співпраці.</p> <p>2. Підберіть 5 методик для формування когнітивних стратегій в роботі з учнями початкової школи з ООП.</p> <p>3. Підберіть приклади методів проблемного навчання молодших школярів з ООП (метод цілеспрямованих задач, алгоритмічний метод, запитально-відповідальний метод, метод пошукової бесіди, метод проблемного викладання).</p> <p>4. Підготуйте ментальну карту на тему: «Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів молодших школярів з ООП».</p>	10/14

3	Тема 3. Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте діаграму Венна на тему: «Свідоцтво досягнень молодших школярів і таблиць навчальних досягнень». 2. Підготуйте аналітичне повідомлення на тему: «Роль таксономії цілей Блума-Андерсона у формульованні оцінюванні молодших школярів з ООП». 3. Підготуйте аналітичне повідомлення на тему: «Скафолдинг – педагогічний прийом підвищення успішності учнів початкових класів з ООП». 4. Підготуйте перелік сталих висловів для надання зворотного зв'язку та підтримки молодших школярів з ООП в процесі навчання. 	10/14
4	Тема 4. Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (з порушенням мовлення та слуху, ЗПР, ППР).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте навчальний проєкт на тему: «Упровадження в освітній процес початкової школи інформаційно-комунікаційних технологій для навчання молодших школярів з ООП». 2. Розробити план інформативної бесіди та анкети для батьків дитини молодшого шкільного віку з затримкою психічного розвитку. 3. Розробити план-конспект виховного заходу з метою соціалізації дитини молодшого шкільного віку, з порушенням слуху. 4. Підготувати комплекс кінезіологічних вправ для зняття втоми дитини молодшого шкільного віку з порушенням інтелектуального розвитку під час роботи на уроці в умовах інклюзії. 	15/20
5	Тема 5. Організація та технології навчання молодших школярів за нозологіями (СДУГ, РАС).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте навчальний проєкт на тему: «АВА-аналіз – технологія подолання поведінкових труднощів молодших школярів з ООП». 2. Використовуючи матеріали наукових статей: Веремчук А.П., Хом'як О. А. Інноваційні технології навчання дітей з особливими освітніми потребами. Песихолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Вип 1 (5). Умань, 2021. С. 71-78; Красовська О.О., Міськова Н.М., Хом'як О. А. Формування інклюзивної компетентності педагогів до використання арт-терапевтичних технологій в освітньому середовищі ЗДО і НУШ. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки № 2 (2020 р.). С. 106-112.), проаналізуйте цінність арт-терапії, як засобу корекції розвитку особистості молодших школярів з ООП. Підготуйте власну анотацію наукових праць. 3. Підготуйте навчальний проєкт на тему: «Додаткові освітні послуги для учнів з РАС/СДУГ в інклюзивному освітньому середовищі початкової школи». Продемонструйте застосування арт-терапевтичних послуг для молодших школярів з РАС/СДУГ (ізотерапія; драмотерапія; музикотерапія; кольоротерапія; казкотерапія; лялькотерапія; танцетерапія; фототерапія; піскотерапія; ігротерапія) на вибір. Доведіть її цінність для розвитку особистості дитини 	15/20

	молодшого шкільного віку з ООП та її творчої самореалізації (оформити у вигляді мультимедійної презентації або постера).	
ВСЬОГО		60/78

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для опрацювання тем дисципліни	Форми контролю	Література	Кількість балів
Тема 1. Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного і лабораторного занять, виконання завдань самостійної роботи, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування. Наукове есе, аналітичне повідомлення, аналіз нормативних документів, діаграма Венна, ментальна карта, розробка правил, алгоритму дій, пам'ятки, структурно-логічна схема.	Основна 1-4, 9-12, 16, 24, 28, 30-37, 39-41, 43, 46 допоміжна 3, 4, 6, 7, 10-13	11
Тема 2. Технології навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного і лабораторного занять, виконання завдань самостійної роботи, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування. Наукове есе, аналітичне повідомлення, підготовка методів/методичних прийомів, пам'ятки; моделювання педагогічних ситуацій, підбір вправ, методик, прикладів методів; ментальна карта	Основна 5-8, 11, 15, 19-23, 27-42, 45 допоміжна 14, 20, 23, 24	13
Тема 3. Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного і лабораторного занять, виконання завдань самостійної роботи, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування. Опрацювання нормативних документів, підготовка наукового есе, розробка технік оцінювання і самооцінювання, щоденника спостережень, портфоліо, підготовка	Основна 1, 4, 6, 17, 27, 44, 45 допоміжна 8, 9, 22	12

		пам'яток, аналітичних повідомлень, діаграми Венна, переліку сталих висловів.		
Тема 4. Організація та технології навчання молодших школярів (за нозологіями: з порушенням мовлення та слуху, ЗПР, ППР).	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного і лабораторного занять, виконання завдань самостійної роботи, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування. Ментальна карта, наукове есе, пам'ятка, участь в роботі малих груп, плани-конспекти уроків, навчальний проєкт, підготовка інформативної бесіди, виховного заходу, комплексу кінезіологічних вправ.	Основна 13, 18, 21, 25, 29, 38, 47 допоміжна 1, 2, 5, 15, 16, 19, 21	12
Тема 5. Організація та технології навчання молодших школярів (за нозологіями: СДУГ, РАС).	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного і лабораторного занять, виконання завдань самостійної роботи, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування. Ментальна карта, наукове есе, пам'ятка, участь в роботі малих груп, плани-конспекти уроків, навчальний проєкт, анотації наукових праць.	Основна 13, 18, 21, 25, 26, 29, 38, 48 допоміжна 1, 2, 15, 16, 17, 18, 21	12
ВСЬОГО				60

Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота студентів здійснюється під керівництвом викладача у вигляді тематичних навчальних проєктів на одну із запропонованих тем:

1. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі Нової української школи.
2. Впровадження особистісно орієнтованого підходу до організації навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в початковій школі.
3. Формування толерантного інклюзивного середовища Нової української школи.
4. Формування у дітей молодшого шкільного віку з особливостями психофізичного розвитку ціннісного ставлення до мистецтва в умовах інклюзивного класу.
5. Психолого-педагогічні умови розвитку творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку в інклюзивному середовищі Нової української школи.
6. Формування готовності дітей молодшого шкільного віку до взаємодії з однолітками, які потребують додаткової освітньої підтримки, в умовах інклюзивного класу Нової української школи.
7. Реалізація принципу наочності у навчанні дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі Нової української школи.

8. Впровадження інноваційного досвіду зарубіжних закладів освіти щодо навчання дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії.
9. Реалізація принципів універсального дизайну в навчанні дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі Нової української школи.
10. Формування у дітей молодшого шкільного віку, які потребують додаткової освітньої підтримки позитивного світосприйняття засобами арт-терапії
11. Механізми забезпечення інклюзивної освіти в НУШ у міжнародних документах і законодавстві. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.
12. Державно-громадське управління інклюзивною освітою в НУШ.
13. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища в НУШ.
14. Команда психолого-педагогічного супроводу молодшого школяра, що потребує особливої освітньої підтримки.
15. Батьки та інклюзія. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в соціокультурне середовище.
16. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі НУШ.
17. Принципи побудови корекційного процесу та необхідність їх дотримання в навчанні та вихованні дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії.
18. Модель взаємодії фахівців для залучення дитини з особливими потребами в загальноосвітній простір НУШ.
19. Роль координатора інклюзії у визначенні освітнього маршруту для дитини з особливими потребами та здійсненні корекційно-розвиткової роботи в НУШ.
20. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти в початковій школі.
21. Характеристика мережі закладів початкової освіти для дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки.
22. Деонтологія інклюзивної освіти.
23. Технологія використання міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини.
24. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами.
25. Компетентність учителів початкових класів як запорука ефективності інклюзивної освіти.
26. Проблеми сім'ї, яка виховує дитину молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку.
27. Роль педагога у здійсненні ефективної інклюзивної практики в НУШ.
28. Проблема налагодження гуманних, партнерських стосунків між учасниками освітнього процесу в НУШ.
29. Корекційно-розвиткова робота та її значення в навчанні дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами.
30. Система комплексної корекційно-розвиткової допомоги дітям молодшого шкільного віку з особливими потребами в умовах інклюзії. Сучасне методичне забезпечення інклюзивного процесу в НУШ.
31. Громадські батьківські організації та їх значення у впровадженні інклюзивної освіти.
32. Волонтерство та адвокатство батьків дітей з особливими потребами.
33. Роль оцінки успішності у забезпеченні якісної початкової освіти.
34. Шляхи реалізації індивідуального підходу у роботі з батьками дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки.
35. Психофізіологічні аспекти готовності дітей з ДЦП до відвідування початкової школи.

Тематичний навчальний проект представляється у формі мультимедійної презентації, постера.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

1. Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

2. Методи письмового контролю: підсумкове письмове тестування, звіт, аналітичне повідомлення, есе.

3. Комп'ютерного контролю: тестові програми.

4. Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

10. Питання гарантованого рівня знань

«Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі»

1. Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.

2. Організація інклюзивного навчання учнів початкової школи з ООП: визначення рівнів підтримки в освітньому процесі.

3. Класифікація порушень дітей молодшого шкільного віку з особливостями психофізичного розвитку за нозологіями.

4. Загальні принципи здійснення адаптацій і модифікацій освітнього процесу в початковій школі.

5. Зміст, розробка та впровадження індивідуальної програми розвитку для молодших школярів, які потребують додаткової освітньої підтримки.

6. Технологія формулювання актуальних цілей за принципами цілепокладання SMART.

7. Застосування технології командної взаємодії у побудові персональної освітньої траєкторії для учнів з ООП в початковій школі, та забезпеченні толерантного недискримінаційного інклюзивного середовища.

8. Технології навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі.

9. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: особистісно-орієнтоване навчання.

10. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: теорія множинного інтелекту.

11. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: диференційоване викладання.

12. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: традиційне інтенсивне навчання.
13. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: кооперативне навчання.
14. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: когнітивне навчання.
15. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: проблемне навчання.
16. Технології індивідуалізації освітнього процесу здобувачів початкової освіти: проєктне навчання.
17. Технології спільного викладання в інклюзивному класі початкової школи.
18. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів молодших школярів з ООП.
19. Технології адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні матеріалів і ресурсів, адаптації на рівні методів навчання, адаптації на рівні оцінки.
20. Технології адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні матеріалів і ресурсів.
21. Технології адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні методів навчання.
22. Технології адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні оцінки.
23. Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання учнів початкових класів з ООП.
24. Функції оцінювання результатів навчання молодших школярів.
25. Об'єкти оцінювання в інклюзивному класі.
26. Методи і прийоми оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП.
27. Організаційні форми оцінювання навчальних результатів молодших школярів з ООП.
28. Дидактичні принципи оцінювання результатів навчання учнів з ООП.
29. Формувальне оцінювання в початковій школі.
30. Портфолію як інструмент оцінювання молодших школярів з ООП.
31. Організація та технології навчання молодших школярів з порушеннями мовлення.
32. Організація та технології навчання молодших школярів з порушеннями слуху.
33. Організація та технології навчання молодших школярів з затримкою психічного розвитку.
34. Організація та технології навчання молодших школярів з порушенням інтелектуального розвитку.
35. Рекомендації педагогам і батькам щодо організації інклюзивної освіти для учнів молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення та слуху.
36. Особливості організації та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії молодших школярів із затримкою психічного розвитку в середовищі початкової школи.
37. Індивідуалізація та диференціація навчання учнів з ЗПР.
38. Індивідуалізація та диференціація навчання учнів з порушеннями фізичного.
39. Індивідуалізація та диференціація навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.
40. Організація інклюзивного середовища для дітей з гіперактивністю та дефіцитом уваги в умовах інклюзивного класу початкової школи.
41. Успішна освіта для дітей з раннім дитячим аутизмом в умовах інклюзивного класу початкової школи.
42. Технології взаємодії фахівців команди супроводу учнів з розладом аутистичного спектру в умовах інклюзивного середовища ЗЗСО.
43. Підготовка освітнього середовища до навчання молодших школярів з аутизмом.
44. Підготовка дитини з РДА до навчання в школі.
45. Місце поопераційних карт у розвитку і організації навчання дитини з аутизмом.

46. Організація середовища початкової школи, адаптованого до потреб дітей, що потребують особливої освітньої підтримки. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.

47. Організація освітнього процесу в початковій школі, орієнтованого на інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами.

48. Організація інклюзивної освіти для дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення і слухової функції.

49. Авторські технології навчання і розвитку молодших школярів з ООП М. Монтесорі, Р. Штайнера, С. Френе.

50. Особливості освітнього процесу для молодших школярів із затримкою психічного розвитку.

51. Організація навчання і виховання дітей з синдромом Дауна в умовах інклюзивного класу початкової школи.

52. Технології розвитку адаптивних можливостей дітей із порушеннями функцій опорно-рухового апарату в умовах інклюзивного класу початкової школи.

53. Особливості організації виховання та розвитку дітей з гіперактивністю та дефіцитом уваги в умовах інклюзивного класу початкової школи.

54. Успішна освіта для дітей з раннім дитячим аутизмом в умовах інклюзивного класу початкової школи.

55. Особливості упровадження інклюзивної освіти в зарубіжних закладах початкової освіти.

56. Функції координатора з роботи з дітьми з особливими освітніми потребами та асистента вчителя в інклюзивному навчанні.

57. Проблеми організації педагогічного процесу в інклюзивному класі.

58. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному процесі. Особливості складання індивідуальних планів і програм для дітей з особливими освітніми потребами.

59. Соціально-педагогічні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями й батьками учнів з особливими потребами.

60. Соціальне виховання дітей шкільного віку в умовах інклюзивної освіти.

61. Концепція розвитку інклюзивної освіти.

62. Технології розвитку адаптивних можливостей дітей із порушеннями функцій опорно-рухового апарату в умовах інклюзивного класу початкової школи.

63. Налагодження партнерських стосунків з родинами, які виховують учнів з особливими освітніми потребами.

64. Командний підхід в забезпеченні індивідуальної освітньої траєкторії молодших школярів в освітньому середовищі НУШ.

65. Особливості освітніх потреб обдарованих учнів початкової школи.

66. Компетентність вчителів як запорука ефективності інклюзивної початкової освіти.

67. Проблеми сім'ї, яка виховує дитину молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку.

68. Роль педагога у здійсненні ефективної інклюзивної практики в НУШ.

69. Проблема налагодження гуманних, партнерських стосунків між учасниками освітнього процесу в НУШ.

70. Шляхи реалізації індивідуального підходу у роботі з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Виконання завдань практичних, лабораторних та самостійної робіт					Підсумкове (залікове) тестування	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
11	13	12	12	12		

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	зараховано
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	не зараховано

0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	
------	---	--	--

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни;
2. Матеріали лекційного курсу;
3. Інструктивно-методичні матеріали до практичних/ семінарських/ лабораторних занять;
4. Методичні матеріали для організації самостійної/ індивідуальної роботи;
5. Матеріали до проведення контролю;
6. Комплекс матеріалів для вивчення курсу, розміщений на дистанційній платформі Moodle;
7. Мультимедійні засоби: презентації, відео.

13. Рекомендована література

Основна

1. Аніщук А. М. Інклюзивна освіта : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта» Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 227 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/53>
2. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва та ін. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 216 с. URL: http://ispukr.org.ua/articles/19/at_200213.pdfm
3. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с. URL: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf
4. Будник О. Б. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Івано-Франківськ : ПП Бойчук А.Б., 2015. 152 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2292.pdf>
5. Веремчук А.П., Хом'як О.А. Інноваційні технології навчання дітей з особливими освітніми потребами. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Вип. 1 (5). Умань, 2021. С. 71-78. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/235185>
6. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А.А.Колупаєвої. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с. URL: <http://surl.li/asarj>
7. Дем'янчук А. С. Виховання в душі миру як пріоритетний напрям роботи викладачів Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. 2018. Вип. 2. С. 21-26 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppog_2018_2_5
8. Діти з особливими потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене : наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л.О. Савчук. Київ : Видавнича група «Атопол», 2011. 274 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/22/>
9. Закон України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 46, ст.545 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2442-17#Text>
10. Закон України «Про внесення змін деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 30, ст.1011 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18#Text>

11. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ [Тоні Бут]; пер. з англ. К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190. URL: <http://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?p=1044>
12. Індивідуальна програма розвитку: методичні матеріали / Укладачі: І. В. Луценко, Н. В. Заєркова. Київ, 2015. 20 с. URL: http://pech-vo.at.ua/OP/Individualna_Programa_Rozvitku.pdf
13. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. Київ, 2016. 68 с. URL: http://monachinivka-nvk.kupyansk.info/files/docs/2017/9894_Inklyuzivna_osvita_vid_A_do_Ya_1.pdf
14. Колупаєва А.А. Інклюзивна практика: технології навчання /А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Київ: Літера ЛТД. 2019. 160 с.
15. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.
16. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: Київ : ТОВ «АТОПОЛЬ», 2016. 152 с. URL: <http://surl.li/aeaoi>
17. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 201. 304 с. URL: http://uondmr.at.ua/00/navchannja_ditej_oop_v_osvitnomu_seredovishhi_posi.pdf
18. Кочерга О. В. Психофізіологія дітей з особливими потребами. Київ : Ред. газ. з дошк. та почат. освіти, 2012. 128 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4682>
19. Красовська О.О., Міськова Н.М., Хом'як О. А. Формування інклюзивної компетентності педагогів до використання арт-терапевтичних технологій в освітньому середовищі ЗДО і НУШ. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки № 2 (2020 р.). С. 106-112. URL: [file:///C:/Users/home/Downloads/1996-Article%20Text-3801-1-10-20210209%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/home/Downloads/1996-Article%20Text-3801-1-10-20210209%20(1).pdf)
20. Красовська О.О., Соїко І.М, Хом'як О. А. Стратегії педагогіки партнерства в педагогічній деонтології Василя Сухомлинського. *Інноваційна педагогіка. Фаховий науковий журнал*. Випуск № 45, ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 25-28. URL: <http://surl.li/htjhe>
21. Миронова С. П. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. Актуальні питання корекційної освіти. 2017. № 9. URL: <http://surl.li/hsdzd>
22. Міськова Н.М., Хом'як О. А., Кирилович О.Ф. Забезпечення наступності в роботі педагогів у інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти і Нової української школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 73. 238 с. Т. 1. С. 73-77. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/73/part_1/15.pdf
23. Міськова Н.М., Хом'як О. А. Організаційно-методичні особливості підготовки майбутніх педагогів до роботи в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти та Нової української школи на засадах наступності. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць. Вип. 2 (24). Рівне: РВЦ МЕГУ імені акад. С. Дем'янчука, 2020. С. 57-66.
24. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf
25. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/Organizatsijni-zasady-diyalnosti-asystenta-vchytelya.pdf>
26. Островська К.О., Островський І.П., Сайко Х.Я. Індивідуальний маршрут дитини з розладами спектру аутизму. Навчальний посібник, 2017. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 52 с. URL: <http://surl.li/eriob>

27. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzivne-navchannya/posibniki/inkluziyavnz.pdf>

28. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 52 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/275/>

29. Практика асистента педагога: міжнародний й український контекст: результати дослідження / О.Федоренко, О.Мартинчук, Н.Софій, Г.Лук'янова, О.Кошіль, Т.Симоненко, Л.Байда, Ю.Найда. Київ: ФОП Парашин, 2020, 122 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1CVKHC03FvcIo-J1_A8z2Sr51bLLjwMG3R/view

30. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>

31. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609. URL: <http://surl.li/hseer>

32. Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18>

33. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

34. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

35. Про ратифікацію Конвенції про права дитини: Постанова Верховної Ради УРСР від 27.02.1991 № 789-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 13. Ст. 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/789-12#Text>

36. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009 № 1767-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 9. Ст. 77. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-17#Text>

37. Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі : Наказ МОН України від 31.12.2015 №1436 URL: <http://old.mon.gov.ua/ru/about-ministry/normative/4897>

38. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с. URL: <http://surl.li/buwnv>

39. Саламанська декларація. Рамки дій щодо освіти осіб з особливими потребами, затвержені на Всесвітній конференції щодо освіти осіб з особливими потребами: доступ і якість. Саламанка. Іспанія, 7-10 червня 1994 м. Київ, 2000. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94#Text

40. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с. URL: http://pech-vo.at.ua/OP/Individualna_Programa_Rozvitku.pdf

41. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. [2-ге вид., доп.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», вид. ФО-П Чернявський Д.О., 2019. 170 с. URL: <http://surl.li/gvym>

42. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навч.-метод. посіб. / Уклад. Т. Скрипник. Харків : Факт, 2015. 40 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/274/1/>

43. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2016.03.16/UniversalniyDizain.pdf>

44. Хом'як О. А. Організація інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в освітньому середовищі. Синергія формальної, неформальної та дуальної освіти майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (11-12 червня 2021 року, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка). Чернігів, 2021. С. 1116-120. URL: <http://surl.li/eriov>

45. Хом'як О.А. Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі *Технології організаційно-управлінської та освітньої діяльності в початкових класах Нової української школи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу*. Монографія / за заг. ред. О. О. Красовська. Рівне : видавець О. Зень. 2023. С. 249-286. URL: <https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/handle/123456789/3462>

46. Хом'як О.А., Боровик І.М.. Інклюзивне освітнє середовище як фактор всебічного розвитку дитини з особливими освітніми потребами. *Актуальні проблеми оптимізації освітнього процесу національної школи в умовах воєнного часу : інклюзивне навчання, інновації освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: Збірник тез виступів учасників Регіонального науково-методичного семінару* (м. Рівне, 19 травня 2022 року) / за ред. О. О. Красовської, О. А. Хом'як ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». Рівне: МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2022, с. 12-15. URL: <http://surl.li/hselv>

47. Хом'як О.А., Прядун С.С. Особливості навчання дітей молодшого шкільного віку з порушенням зору в інклюзивному середовищі НУШ. *Актуальні проблеми оптимізації освітнього процесу національної школи в умовах воєнного часу : інклюзивне навчання, інновації освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: Збірник тез виступів учасників Регіонального науково-методичного семінару* (м. Рівне, 19 травня 2022 року) / за ред. О. О. Красовської, О. А. Хом'як ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». Рівне: МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2022, с. 74-76. URL: <http://surl.li/hselv>

48. Krasovska O., Khomiak O. (2018) The formation of preservice preschool teachers' professional readiness to esthetical training of children by means of intensive educational technologies. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences EpSBS. Volume XLIII*, 386-391. (Web of Science) URL: <http://surl.li/hsezf>

Додаткова

1. Базима Н.В. Розвиток мовлення дітей з аутизмом. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 144 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/28270/Bazyma.pdf?sequence=1>

2. Білозерська І.О. Деякі аспекти формування батьківської компетентності у родинях, що мають дітей з порушеннями розвитку. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з порушеннями розвитку. Київ, 2016. URL: <http://surl.li/eriqj>

3. Боротюк І.А., Хом'як О.А. Інклюзивна освіта в Україні: нормативно-правові аспекти державної підтримки дітей з ООП. *Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Modern Trends In The Development Of Science And Technology»* (December 12-13, 2022, Innsbruck, Austria). LIU. 2022. S.116-122.

4. Діти державної опіки: проблеми, розвиток, підтримка: Навчально-методичний посібник в 2-х кн. Київ: Міленіум, 2005. 286 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/23/1/>

5. Діти з синдромом Дауна: факти, навчання, допомога. Методичні рекомендації / О. Дерень, А. Пруска, Ю. Рибак. Київ, 2015 р. 24 с. URL: <file:///C:/Users/home/Downloads/Design.pdf>

6. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

7. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект). Міністерство освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua
8. Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. посіб.: У 2-х част. К.: «Кожній дитині», 2010. Част. І. 224 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1443102984.pdf>
9. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру : метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
10. Колупаєва А. А. Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні», 2011. URL: www.education-inclusive.com www.ussf.kiev.ua. 2011.
11. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Монографія. Київ: «Самміт-Книга», 2009. 272 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/132487725.pdf>
12. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14.12.1960 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174
13. Концепція розвитку інклюзивної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2010 № 912 URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>
14. Пагута Т. І. Теоретичні засади виховання підростаючого покоління на ідеях миру. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 69. 2019 С. 157-161.
15. Підтримай себе – підтримай дитину: путівник для батьків дітей з особливими потребами. Методичні матеріали. Авторський колектив проекту «Інклюзивна освіта: крок за кроком», Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 34 с. URL: file:///C:/Users/home/Downloads/Pidtrymaj_Sebe.pdf
16. Павелків Р.В. Дитяча психологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Р.В. Павелків, О.П. Цигипало; М-во освіти і науки України. Київ : Академвидав, 2010. 432 с. URL: <https://academia-pc.com.ua/product/51>
17. Скрипник Т., Супрун Г. Дитина з аутизмом в закладі освіти: методичні рекомендації. Київ 2015 р. 20 с. URL: <file:///C:/Users/home/Downloads/Autizm.pdf>
18. Сухіна І.В. Гіперактивна дитина. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с. URL: <http://surl.li/hsfsy>
19. Трикоз. С.В. Дитина з порушенням інтелектуального розвитку. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с. URL: <http://surl.li/fvzpp>
20. Хом'як О. А. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної практики в заклади дошкільної освіти. *Теорія і практика професійної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти та початкової школи в умовах ступеневого навчання* : монографія / авт. кол. : В. Є. Борова, Л. В. Ілюк, О. Ф. Кирилович та ін. ; за заг. ред. О. О. Красовської. Рівне : О. Зень, 2021. С. 127-164. URL: <https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/handle/123456789/2517>
21. Хом'як О.А., Давидюк К.В. Особливості роботи з батьками, які виховують дитину з особливими освітніми потребами. *Актуальні проблеми оптимізації освітнього процесу національної школи в умовах воєнного часу : інклюзивне навчання, інновації освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: Збірник тез виступів учасників Регіонального науково-методичного семінару* (м. Рівне, 19 травня 2022 року) / за ред. О. О. Красовської, О. А. Хом'як ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». Рівне: МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2022, с. 32-34. URL: <http://surl.li/hselv>
22. Хом'як О.А., Боротюк І.А. Досвід Фінляндії щодо інклюзивного навчання дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. *Актуальні проблеми оптимізації освітнього процесу національної школи в умовах воєнного часу : інклюзивне навчання, інновації освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: Збірник тез виступів учасників Регіонального науково-методичного семінару* (м. Рівне, 19 травня 2022

року) / за ред. О. О. Красовської, О. А. Хом'як ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». Рівне: МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2022, с. 15-17. URL: <http://surl.li/hselv>

23. Хом'як О.А., Літвінчук І.В. «Готуємо руку до письма – починаємо з піска» (підготовка руки до письма методами пісочної (солевої, манної) анімації). Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 серпня 2019 р. Дніпро, 2019. С. 777-784. URL: <http://surl.li/eripg>

24. Хом'як О.А., Літвінчук І.В. Метод Sandplay як елемент арт-технології у роботі з дітьми дошкільного віку. Дослідження різних напрямків розвитку психології та педагогіки: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (14-15 червня 2019 р., м. Одеса). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. С. 47-50.

14. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<http://mon.gov.ua/>

http://www.ussf.kiev.ua/inclusive_education/

<http://www.ussf.kiev.ua/news/526/>

<https://nus.org.ua/tags/129/>

<http://poroshenko.com/data/group/21/site2-bff4eba3e5.pdf>

<https://emetodyst.mcfр.ua/750584>

<https://www.megu.edu.ua/uk/muzej-myru>